

danskir um 140 mia. kr. Slíkt skelkir, eins og í Føroyum, seta djúp spor. Tískil leitar samansparður peningur, sum vil sær væl, burtur úr samfelagi, sum einki hevur lært av sínum royndum og mistøkum.

Óg hvør er forur fyri at gjalda fyri henda skattastudning, sum vit øll hava jattað hvør øðrum og okkum sjálvum í vitleysari kapping um hægri lön, nytslu, marglæti og í politiskari kappbjóðing um atkvøður fyri skattapening? Tey arbeiðsleysu ella húsavilla klára ikki at gjalda. Tey bera í vaksandi tali prisin. Glantrileikurin er vorðin drama.

Óngum meir enn vinnuni tørvar virkandi demokrati, skal henni og okkum vera liv lagað. Tí hevur vinnan altíð gingið á odda í demokratiska stríðnum.

Men hon er fjøtrað í einum bygnaði, sum verður hennara undirgangur.

Løgting/landsstýri vevja seg alt longri inn í snillinga brannmanskynstur

«Honum, sum Guð gevur embætti, hann eisini skil» kann tykjast vanlig hugsan á tingi og í landsstýri. Heldur ikki einki er um tað, at skilvis røkt av embætti við virðing fyri tí kalli, sum embætti ber í sær, gevur honum, sum fær embættið, ávíst skil.

Í Landsnevndini á sinni og øðrum umsitingarlíggjum stórvum fingur lögtings- og landsstýrismenn royndir, ið gjørdur, at teir við litlari umsiting kundu taka við heimastýrisskipanini í 1948. Í 70-árunum kravdist víðkað og umløgð fyrising til at stuðla teim tá óroyndu fólka- valdu at fáa tað samlaða skil, ið sjálvt valið ikki tryggjar. Hesin tørvur vaks í 80-árunum.

Men tørvurin var ikki fátáður. Ja, í roynd og veru hildu lögtings- og landsstýrismenn seg meir og meir til embætisgíva skil sitt. Úrslitið er, at almenna fyrisingin hongur ikki rætt saman. Samskipanarliga hevur hetta borið í sær, at effektivitetur, dynamikkur og menning í almennu umsitingini tvørrar. Enn meir álvarsam: reglufesti og sambæri (konsistensur) skorta.

Dagliga sæst hetta í, at eitt alsamt minni tal av lögtings- og landsstýrismönnum sita upp um hals og herðar og søkja semjur, sum samgongur innanhýsis til neyð finna saman um. Tvørrar embætisgíva skilið, og fær manna- lyndið stórri rætt, verða loysnirnar hareftir, uttan mun til hvussu vælmeint- í einstaklingar eru. Samstundis verða loysnirnar so samanavdar av ym-

iskum sjónarmiðum, at bert teir, ið hava verið við í tilevningini, kunnu tala um tær av fullum huga. Móðir og troystir av semjgerð er eingin orka eftir at greiða vanliga føroyinginum frá skilinum í teimum, áðrenn næsta semja skal finnast.

Í glantrileiki hevði áskoðarin — vanligi føroyingurin — hildið henda snillingaleikin verið skemtiligan. Men hetta er ikki longur glantrileikur. Hetta er ramasti álvari við óbataligum avleiðingum fyri húski og heim.

Einfalt at sita í almennum starvi og klíkkja niður

Tað at sjálvsagt lætt at sita í almennum starvi og klíkkja niður á tær vælmeintu royndir, ið verða gjørdar til tess at tryggja hesum samfelagi liviligg kor.

Uppgávan hjá Menningarstovuni er at menna føroyskan idnað, handverk og tænastuvirksemi. Hetta kundu vit hildið okkum til og latið aðrar um sitt trupla starv í so góðum náðum, sum annars er teimum unt.

Tað man vera sjáldsama heppið at sleppa at sita í almennum starvi, har einum ikki týst dagliga at leypa stein av steini at steðga flóðini.

Hesa serstöðu, ið onnur kanska óvunda, hava vit roynt at nýta til at kanna, hvørjir møguleikar, og hvørji vandamálini eru fyri framan.

Kann vera, dagurin í dag krevur alt. Men verður ikki hugsað um dagin í morgin og framtíðina, so er miðið stutt.

Halda tit, at vit fara skeivir í frammanfyrinevndu hugsanum, so vilja vit fegin hoyra tykkara áskoðanir og rætingar, eisini á fundum ella á annan hátt munnliga.

Á fundum gavst eisini almenninginum, ið skal tryggja treytir og villkor, ið nú verða skapt, høvi at skilja, umhugsas og virða avgerðirnar.

Vinarliga
Kjartan L. Kristiansen

ES. Alt samfelagið er í dag um at verða latið upp til skulit. Men eins og grindin heldur saman, mala føroyingar aftur á blóðið. Tað er jú millum okkara egnu, vit hoyra heima. At missa ov nógv úr flokkinum er at gera hann veikan, ja, kanska so veikan, at honum er ikki liv lagað. Sum heilur bolkur hava vit stórri møguleikar at klára okkum.

Alt fleiri eru helst farin at sanna, at okkara kreppa í dag hevur aðrar orsøkir enn bert vánaligar orskjukturar, tilvildarliga smáar árgangir, óheppið



Manningin á Braer sleppur ongan veg

45 ára gamli grikski skiparin, Alexandrus Gelis, og hansara 34 polsku og filipínsku sjómenn eru avbyrgdir á einum litlum gistingarhúsi 40 kilometrar norðan fyri Lerwick – og uppaftur aðrar 80 kilometrar frá staðnum, har Braer fór á land í farnu viku

Meðan grikski skiparin á Braer við hvøssum vendingum ger viðmerkingar til hendingina, tá skip hansara fyri góðari viku síðani fór á land í Quelndale Bay, har hann sigur seg verða gjørdan til syndabukk av bretska myndugleikunum, eru hesir somu myndugleikar upptíknir av øðrum lutum í hesum sama máli.

Teir arbeida nevniliga í sveittabroti fyri at finna út, av, hvat veruliga hendi, tá risastóra tangaskipið fór á land og varð orsök til ál-

arsligasta oljuóhapp nakrantíð um okkara leiðir.

Orsøkin til, at hesar kanningar gerast alt meira og meira nærgangandi, er millum annað tann, at fleiri ivamál hava tikið seg upp, og at samsvar ikki er millum tað, skipari og manning hava greitt frá, og so tað, ið frætt er um óhappið aðrastaðni.

Manningin avbyrgd

Sotýðandi spurningar eru frammi, at bæði 45 ára gamli skiparin og øll manning hansara, ið telur 34 mans aftrat honum, eru á einum litlum gistingarhúsi 40 kilometrar norðan fyri hetlenska høvuðsstaðin Lerwick, har teir sita þúra avbyrgdir – sum sótu teir í geglið, hóast teir hava tað gott.

Sambært upplýsingum, hetlenska vaktar- og bjargingartænastan hevur um skipaferðsluna í Holinum – sundinum millum Sum-burgh Head og litlu oynna Fair Isle – hevur einki annað tangaskip verið har á leiðini, tá byrjanin til sjálvt óhappið skal vera íkomin.

Skiparin á makrelbátinum Stephens, Sam McCloud, hevur fortalt

myndugleikunum, at hann longu fleiri tímar undan fyrsta neyðarkallinum frá Braer sá eitt stórt oljutangaskip ikki langt frá Quendale Bay, har skipið fór á lands stutt fyri miðdag týsdagin í farnu viku.

Talan kann altso bert hava verið um Braer, hann hevur sæð, men hinvegin skuldi tangaskipið tá verið stutt langt frá landi, um maskinurnar riggaðu, so sum skiparin Alexandrus Gelis og manning hansara hava sagt.

Hvøið ríkið leingi

Um so er, hevur skipið altso ríkið fyri vág og vind langt áðrenn neyðarkall varð sent út um fimmtíðina mánamorgunin. Og um so er, hevði skiparin í góðari tíð kunnað fingið hjálp frá bjargingarskipum, og so hevði talan heldur ongantíð verið um tað stóra óhappið, ið nú er í ferð við at raka eyma samfelagið Hetland sera illa.

Fyri at fáa fulla greiði á øllum hesum, er manningin vorðin avbyrgd á litla gistingarhúsinum, 80 kilometrar frá staðnum, har sundursaða skipið nú liggur vrak

og goysir drepani og oyðileggjandi olju úr sær.

Myndugleikarnir vilja hava at vita, hvørjum standi skipið var í, tá tað meira enn eitt samdøgur undan óhappinum fór úr Mongstad uttan fyri Bergen í Noregi, tí um so er, at maskinurnar virkaðu sum tær skuldu, átti ikki at verið neyðugt at havt eitt eyka lið av maskinmonnum arbeidandi niðri í maskinrúminum umborð á Braer alla tíðina, frá tí at skipið var farið úr Noregi.

Og var altíð lagi, átti skipið ikki at havt verið farið í ta trongu siglingarleiðina, Holið hóast alt er, men farið norðan fyri Hetland, har rúmsátt er allar vegir og vandin fyri oljuóhappið als ikki er tann sami.

Verja manningina

Tað er tó ikki bert orsakað av nevndu kanningum, at manningin er avbyrgd við forboði fyri at fara út um einar dyr fyrribils.

Hetta er eisini gjørt fyri at verja manningina móti uppøstum hetlendingum og umhvørvisfólki, ið eru ill og beisk um, at enn ein partur av nátturuni gerst tapari av oljuáðum. hj.